

**ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΥΓΕΙΑΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**Να μπει φρένο στις αυταρχικές και σκοταδιστικές πρακτικές
του προέδρου του ΔΣ του Δρομοκαϊτείου**

Το τελευταίο διάστημα γινόμαστε μάρτυρες μιας διαδικασίας και πρακτικών στο χώρο της ψυχικής υγείας που 'τρομάζουν' όχι μόνο γιατί έρχονται από ένα 'μακρινό παρελθόν', αλλά και γιατί αυτό το παρελθόν σηματοδοτεί και προβάλλεται ως το άμεσο μέλλον που μας περιμένει.

Πρόκειται για τα τεκταινόμενα στο Δρομοκαϊτείο, όπου παρατηρούμε την επάνοδο του θεσμού του πατέρα-αφέντη, απόλυτου άρχοντα του ιδρύματος, που πρωτοεμφανίστηκε μαζί με την δημιουργία των ψυχιατρικών ασύλων από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, μια πατριαρχική εξουσία, με απόλυτη κυριαρχία πάνω στις ζωές των, χωρίς κανένα δικαίωμα, εγκλείστων, καθώς και πάνω στις τύχες των φυλάκων τους.

Με τον ίδιο τρόπο, στο σημερινό Δρομοκαϊτείο, εν είδει αυστηρού δασκάλου με τη βίτσα στο χέρι, που δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς τις προτεταμένες ανοιχτές παλάμες των μαθητών για να υποστούν την ημερήσια τιμωρία τους και αντλώντας από την κληρονομιά των 'πειθαρχικών πρακτικών' της εποχής που ιδρύθηκε το Δρομοκαϊτείο, ο τωρινός διαχειριστής του, ο κ. Ν. Τσικής, εκπρόσωπος της ομάδας που διαχειρίζεται το κακόφημο, πλέον, 'κληροδοτήμα', δεν περνάει μέρα που να μην λειτουργεί εκφοβιστικά και αυθαίρετα, έξω από τα όποια θεσμικά όργανα, μετακινώντας τιμωρητικά όποιον αντιτάσσεται στις άθλιες και εξοντωτικές πρακτικές και λογικές τις οποίες εισάγει στο ψυχιατρικό αυτό άσυλο.

Γιατί δεν πρόκειται μόνο για τις δύο ψυχολόγους που αντέδρασαν, με επιστημονικό λόγο, τεκμηριωμένα και δημόσια, στην ιδρυματική σκλήρυνση, ασφυξία και παλινδρόμηση, στην οποία σπρώχνει το Δρομοκαϊτείο ο κ. Τσικής, αλλά και για νοσηλεύτρια, που υπέστη εκδικητική και απαξιοτική γι' αυτήν μετακίνηση, επειδή αντέδρασε, και αυτή δημόσια, για το αυταρχικό καθεστώς του 'προέδρου' και για πλήθος άλλων λειτουργών (γιατρών, νοσηλευτών κλπ) που μετακινούνται ερήμην της όποιας θεσμικής διαδικασίας και εισήγησης - πρακτικές που έχουν, πέραν όλων των άλλων, και συνέπειες πάνω στις θεραπευτικές σχέσεις που αυτοί οι λειτουργοί έχουν με τους ασθενείς τους, οι οποίες διακόπτονται εν μια νυκτί.

Ποια είναι τα κρίσιμα ζητήματα για την αποκάλυψη των οποίων διώκονται οι λειτουργοί με πειθαρχικές και ποινικές διαδικασίες;

1. Ο κ. Τσικής και η περί αυτόν ομάδα, θέλει να σπρώξει στην οριστική χρονοποίηση και ιδρυματοποίηση ('στον ψυχικό θάνατο' το λέγαμε παλιά), 'στις πίσω πτέρυγες' του ασύλου, απροσδιόριστο αριθμό ασθενών από αυτούς που κατά καιρούς νοσηλεύονται στις μονάδες 'οξέων'. Αντί για μια πολιτική 'προς την κοινότητα', με την ίδρυση δικτύου κοινοτικών υπηρεσιών και πιθανώς και μερικών εξωνοσοκομειακών στεγαστικών δομών (τομέας που οι διαχειριστές του 'κληροδοτήματος' **εμπόδισαν** τα προηγούμενα χρόνια διαφυλάσσοντας ως 'κόρη οφθαλμού' τις νοσοκομειακές κλίνες του ασύλου), ο κ. Τσικής θέλει να αυξήσει τις εισπράξεις από νοσήλια για τον προϋπολογισμό του ψυχιατρείου, μέσα από την ψυχική και κοινωνική εξόντωση των ασθενών, με το κλείσιμό τους σε πτέρυγες χρονίων.

Και με ομόφωνη, δυστυχώς, απόφαση του ΔΣ του Δρομοκαϊτείου, αυτοί οι ασθενείς, των οποίων η παραμονή στα τμήματα 'οξέων' παρατείνεται για ποικίλους λόγους, δημιουργώντας προβλήματα διάθεσης κλινών για την εφημερία, θα μπορούν να μετακινηθούν σε πτέρυγα χρονίων, κατά σειράν, στη βάση ονομαστικού καταλόγου,

ακόμα και μέσα στη νύκτα, τελείως απροειδοποίητα, αν προκύψει πρόβλημα κλίνης στην διάρκεια της ανοιχτής εφημερίας.

Ανάμεσα στα 1960-80, με τον ίδιο τρόπο, το Δρομοκαίτειο (όπως και το Δαφνί) έστελνε, μέσω του γειτονικού Σκαραμαγκά, εκατοντάδες, κάθε φορά, ασθενείς, τους 'αζήτητους', χωρίς ούτε καν μια προηγούμενη ενημέρωση, στη Λέρο.

Είναι άραγε σε θέση να καταλάβουν οι σημερινοί διαχειριστές του 'κληροδοτήματος' (αλλά, προφανώς, όχι μόνο αυτοί) ότι η 'Λέρος' δεν ήταν ποτέ απλώς 'τόπος', αλλά 'τρόπος' άσκησης της ψυχιατρικής, των συνδεδεμένων με την αυτήν πολιτικών ψυχικής υγείας, καθώς και των μεθόδων των εντεταλμένων, στη βάση αυτών των πολιτικών, διαχειριστών των ασύλων;

2. Με αυτές τις λογικές και αυτή την κουλτούρα, η Διοίκηση του 'κληροδοτήματος', με την πρόθυμη συνεργασία των διορισμένων, σ' αυτήν, μελών από το Υπουργείο, αναπαράγει, σε κάθε βήμα, πρακτικές απαξίωσης των ψυχικά πασχόντων ατόμων, καταστρατήγησης των δικαιωμάτων τους και της ίδιας της ανθρώπινης τους υπόστασης ως κοινωνικών υποκειμένων.

Κατά τον κ. Τσική «μισθοδοσία νοσηλευομένων δεν είναι νοητή και ΔΕΝ υπάρχει και, όπως είναι ευνόητο, θα ήταν αδιανόητο να υπάρχει». Και μόνη αυτή η δήλωσή του φτάνει για να αναδειχτούν οι ευθύνες αυτών από το Υπουργείο Υγείας που τον περιθάλλουν και τον στηρίζουν.

Εδώ και 25 χρόνια ο αγώνας για την κατάργηση της 'μαύρης εργασίας' των ασύλων (υπό το πρόσχημα και τη μορφή της 'εργοθεραπείας') και η αναγνώριση και θεσμοθέτηση του δικαιώματος των ψυχικά πασχόντων να εργάζονται και να αμείβονται κανονικά, η αναγνώριση δηλαδή, σ' αυτούς του '*status του εργαζόμενου με πλήρη δικαιώματα*', αποτέλεσε μια από τις θεμελιακές παραμέτρους της 'ψυχιατρικής μεταρρύθμισης' (στο βαθμό που αυτή σήμαινε ρήξη με το παρελθόν και όχι εξωραϊσμένη αναπαραγωγή του). Αυτό αποτέλεσε τον κατευθυντήριο άξονα και την καταστατική αρχή των διαφόρου τύπου κοινωνικών συνεταιρισμών, από τις διάφορες άτυπες μορφές τους, όπως οι Θεραπευτικές Συνεταιριστικές Μονάδες του Δρομοκαιτείου, μέχρι την δημιουργία των ΚΟΙΣΠΕ, όπου, νομοθετικά τουλάχιστον, κατοχυρώνονται δικαιώματα. Δεν είναι τυχαίο ότι μόνο στο Δρομοκαίτειο, παρόλο που υπήρχαν οικονομικές δυνατότητες και σχετικές υποδείξεις από τα Ελεγκτικά Όργανα του Υπουργείου, δεν ιδρύθηκε ποτέ ΚΟΙΣΠΕ. Και είναι εδώ που σε πολλές εργασιακές δομές υπάρχουν σημαντικές εισπράξεις που τροφοδοτούν λογαριασμό 'αποθεματικού' του ψυχιατρείου, ενώ οι εργαζόμενοι 'ασθενείς' δουλεύουν με *κανονικό ωράριο*, σε *βάρδιες*, ακόμα και τις αργίες (και οι οποίοι δεν είναι, συνήθως, 'νοσηλευόμενοι', αλλά διαμένουν σε εξωνοσοκομειακές στεγαστικές δομές ή και στο σπίτι τους).

Αυτή η απολύτως κανονική εργασία αμείβεται από τον κ. Τσική με το λεγόμενο 'θεραπευτικό κίνητρο', ένα μικρό ποσό που έχει θεσμοθετηθεί (όπως ρητά αναφέρεται στη σχετική νομοθεσία) ως ενισχυτικό της κίνησης του ατόμου προς την αυτόνομη διαβίωση. *Δίδεται* (ή, θα έπρεπε να δίδεται) *σε όλους όσους μπαίνουν σε διαδικασία κοινωνικής επανένταξης, είτε εργάζονται, είτε όχι*.

Βέβαια ο κ. Τσικής δεν είναι ο πρώτος που παράνομα το χρησιμοποιεί ως αμοιβή για την προσφερόμενη εργασία στις εν λόγω εργασιακές δομές. Το Υπουργείο Υγείας, εδώ και πολλά χρόνια, κάνει 'τα στραβά μάτια' στην εκτεταμένη χρήση του ως αμοιβή για εργασία λόγω της κατάρρευσης της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και της εγκατάλειψης στην τύχη τους των διαφόρων ειδών κοινωνικών συνεταιρισμών. Σημείο και αυτό της διαρκώς επιταχυνόμενης χρεοκοπίας της επιχείρησης 'Ψυχαγωγός'.

Θεωρούμε ότι ο κ. Τσικής δεν είναι απλώς, μια ειδική περίπτωση, δεν είναι μια

εξαίρεση (αν και δεν θεωρούμε τυχαίο ότι το Δρομοκαΐτειο έχει επανειλημμένα βρεθεί στα φώτα μιας μελανής δημοσιότητας τα τελευταία χρόνια, από τις εκπομπές του BBC μέχρι τα πρόσφατα δημοσιεύματα).

Αποτελεί μια κραυγαλέα απεικόνιση του άμεσου μέλλοντος στο οποίο οδηγείται το σύστημα υπηρεσιών ψυχικής υγείας σ' αυτή τη χώρα, στην εποχή του 'μνημονίου' ΕΕ/ΔΝΤ. Παρόμοιες καταστάσεις, με διαφορετικές μορφές, αλλά με αντίστοιχα περιεχόμενα, παράγονται και αναβλύζουν παντού.

Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί και δεν πρέπει με κανένα τρόπο να εξακολουθήσει να γίνεται ανεκτή η διαχείριση της λειτουργίας ενός ιδρύματος (ενταγμένου στο ΕΣΥ και του οποίου η όλη λειτουργία του στηρίζεται και χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό), που υποτίθεται ότι αποσκοπεί στην θεραπευτική φροντίδα των περιθαλπόμενων απ' αυτό, μ' αυτόν τον κραυγαλέα ανταρχικό τρόπο.

Καλούμε τον Υπουργό Υγείας να παρέμβει άμεσα για ν' αλλάξει αυτό τα απαράδεκτο καθεστώδες της ασυδοσίας των διαχειριστών του 'κληροδοτήματος', να πάψει το Δρομοκαΐτειο να διοικείται στη βάση της 'ενός ανδρός αρχής', να παύσουν οι διώξεις κατά όσων εκφράζουν δημόσια την όποια προσωπική τους γνώμη και κριτική, να στηριχτούν τα δικαιώματα των ασθενών, η κανονική εργασιακή τους αμοιβή και η ελεύθερη έκφραση και οργάνωσή τους και ν' αντιστραφεί το κλίμα και οι πρακτικές της παλινδρόμησης, στην κατεύθυνση μιας ουσιαστικής ψυχιατρικής μεταρρύθμισης.

17/11/2010

Υπογράφουν:

Γιαννουλόπουλος Γιώργος, εκπρόσωπος της Επιτροπής (πρώην) χρηστών και επιζώντων της Ψυχιατρικής

Ζαφειρίδης Φοίβος, αναπληρωτής καθηγητής, τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ

Κοκκινιάκος Γιώργος, Δ/ντής ψυχίατρος, ΚΨΥ Χανίων

Κουκουτσάκη Αφροδίτη, επίκουρη καθηγήτρια, τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας,, Πάντειο

Μάτσα Κατερίνα, Δ/ντρια ψυχίατρος, 18 Ανω

Μεγαλοικονόμου Θεόδωρος, Δ/ντής ψυχίατρος ΨΝΑ/ΚΨΥ Αγίων Αναργύρων

Μπαϊρακτάρης Κωνσταντίνος, αναπληρωτής καθηγητής, τμήμα Ψυχολογίας ΑΠΘ

Στυλιανίδης Στέλιος, αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνικής Ψυχιατρικής, Πάντειο, εθνικός εκπρόσωπος στον ΠΟΥ, αντιπρόεδρος WAPR

Τσαλίκoglou Φωτεινή, καθηγήτρια τμήματος Ψυχολογίας, Πάντειο

Φαφαλιού Μαρία, συγγραφέας, κοινωνική ψυχολόγος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :

-ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ (ΕΚΤ), ΤΜΗΜΑ ΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

-Δ/ΝΣΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΥΚΚΑ

-ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ/ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ/ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ

ΕΙΝΑΠ/ΟΕΝΓΕ, ΠΑΣΥΝΟ, ΠΟΕΛΗΝ

-Ε.Ψ.Ε

-ΕΛ.Ψ.Ε, Σ.Ε.Ψ, Π.Ψ.Σ, ΠΕΝΟΨΥ

-ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΠΡΩΗΝ) ΧΡΗΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΖΩΝΤΩΝ ΤΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ, ΕΝΟΥΣ

-ΠΟΣΟΨΥ

-WAPR

-Π.Ο.Υ (Ευρωπαϊκό τμήμα)

-INTERNATIONAL MENTAL HEALTH NETWORK

-ΜΜΕ (ελληνικά και διεθνή)